

SUOMEN LASTENHOITOALAN LIITTO

Eduskunnan sivistysvaliokunta

SiV@eduskunta.fi

Asia: HE 40/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle varhaiskasvatuslaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Suomen Lastenhoitoalan Liitto ry:n lisäys lausuntoon ja asiantuntijakuulemiseen 20.4.2018 hallituksen esityksestä eduskunnalle varhaiskasvatuslaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

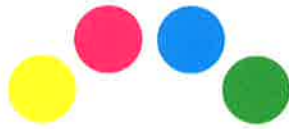
Suomen Lastenhoitoalan Liitto haluaa vielä erityisesti korostaa seuraavia kohtia varhaiskasvatuslakiluonnoksen käsittelyssä. Nämä asiat ovat niitä, jotka erityisesti aiheuttavat huolta ja ihmetystä, kuinka käytännössä asiat varhaiskasvatuksen arjessa lakiesityksessä esitetyllä tavalla.

Suomen Lastenhoitoalan Liitto pitää erityisen tärkeänä, että alle 3-vuotiaiden ryhmässä säilytetään nykyinen henkilökuntarakenne siten, että ryhmässä on kaksi lastenhoitajan kelpoisuuden omaavaa henkilöä. Alle 3-vuotiailla on suurempi tarve hoidolle ja huolenpidolle. Lapsi tarvitsee perustarpeista huolehtimisen lisäksi aikuisen läsnäoloa, huomiota sekä kannustusta ja ohjausta kasvun tukemiseksi. Mitä pienempi lapsi on, sitä enemmän yhteistä aikaa kuluu perustarpeiden tyydyttämiseen. Jotta oppiminen mahdollistuu, pienten lasten perustarpeista pitää olla huolehtimassa riittävästi henkilöstöä, jonka koulutus on keskittynyt siihen. Kaikkien lasten tasa-arvoinen mahdollisuus osallistua varhaiskasvatukseen varmistetaan sillä, että turvataan päiväkodin terveydenhuollon ja lääkehoidon osaaminen, siten, että lastenhoitajia/lähihoitajia on riittävästi.

Jäykkä henkilöstörakenne ja lisää määräaikaista työsuhteita. Esitetty Henkilöstörakenne on epärealistinen, sillä lastentarhanopettajia ei saada koulutettua vuoteen 2030 sellaisia määriä, että se voisi toteutua. Käytännössä se merkitsee lisää määräaikaista työsuhteita ja henkilökunnan lisääntyvää vaihtuvuutta. Laki kuitenkin velvoittaa mahdollisimman pysyviin vuorovaikutussuhteisiin lasten ja varhaiskasvatushenkilöstön välillä.

Vähemmän aikuisten läsnäoloa ryhmässä. Mikä on tulevaisuudessa sosionomien työaika ja tehtäväkuva? Jo nyt lastentarhanopettajat ovat merkittävän osan työajasta lapsiryhmän ulkopuolella ja lastenhoitajat vastaavat ryhmän toiminnasta koko toimintapäivän ajan. Mikäli sosionomien työnkuva muotoutuu samanlaiseksi kuin lastentarhanopettajien on lastenhoitaja yksin lapsiryhmän kanssa suuren osan päivästä. Laadukas ja turvallinen varhaiskasvatus vaatii läsnäolevaan henkilökuntaa. Jo tällä hetkellä on runsaasti tilanteita, joissa ei pystytä tarjoamaan turvallista ja tavoitteellista varhaiskasvatusta, koska henkilöstöä ei ole lapsiryhmässä riittävästi läsnä koko toimintapäivän ajan.

Lastenhoitajia 9000 vähemmän. Lakiesityksen vaikutuksia ei ole arvioitu kaikilta osin. Esityksen toteutuessa vähenee lastenhoitajien määrää 9000:lla. Arvio siitä, mihin lastenhoitajat työllistyvät, puuttuu kokonaan. Lapsivaikutuksia arvioitaessa ei ole huomioitu miten lapsen etu toteutuu henkilöstörakennetta muutettaessa.

SUOMEN LASTENHOITOALAN LIITTO

Henkilöstörakenteen muutos lakitasolla on turha, koska tälläkin hetkellä voidaan kunnassa tai yksittäisessä päiväkodissa tai ryhmässä toteuttaa 1+1+1 mallia, jos se on toiminnan kannalta järkevää. Lain mukaan tulee vähintään joka kolmannella olla lastentarhanopettajan pätevyys ja muilla hoito- ja kasvatustehtävissä toimivalla lastenhoitajan/lähihoitajan kelpoisuus.

Uusi varhaiskasvatuslaki ei esitetyn kaltaisena ratkaise päiväkotien ongelmia eikä paranna palvelun laatua. Jos nyt noudatettaisi varhaiskasvatuslakia, asetusta lasten päivähoidosta, ministeriön ohjeistusta suhdeluvusta poikkeamisesta, virka- ja työehtosopimuksia sekä lapsen edun toteutumista lapsen oikeuksien mukaisesti, olisi tilanne erinomainen

Suomen Lastenhoitoalan Liitto esittää erityisesti kiinnitettävän huomiota seuraaviin pykäliin:

6 luku Henkilöstö ja kelpoisuusvaatimukset

25 § - 28 §

Riittävä henkilöstö (25§) on laadukkaan varhaiskasvatuksen edellytys. Riittämätön henkilöstö on varhaiskasvatuksen suuri ongelma. Pykälät ei anna työkaluja siihen, että varhaiskasvatuksessa olisi jokaisena toimintapäivä riittävä henkilöstö.

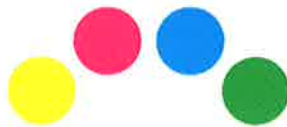
Esitetty henkilöstörakenne on jäykkä ja lisää määräaikaista työsuhteita sekä vaarantaa siten tavoitteiden saavuttamisen ja pysyvät ihmissuhteet. Jako varhaiskasvatuksen lastentarhanopettajiin ja varhaiskasvatuksen sosionomeihin ei ole perusteltu ja aiheuttaa hierarkiaa työyhteisöihin sekä ammattiryhmien vastakkainasettelua. Sosionomeilla on riittävät opinnot ja valmiudet toimia lastentarhanopettajina hyödyntäen samalla erityisosaamistaan. Keinotekoinen jako eri koulutustaustan ammattiryhmien välillä ei tue erilaisesta koulutuksesta saadun osaamisen hyödyntämistä lapsen ja perheiden hyväksi.

28 § Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja

Lakiesityksen mukaan kelpoisuusvaatimuksena varhaiskasvatuksen lastenhoitajan tehtäviin on sosiaali- ja terveysalan perustutkinto, lähihoitaja, tai kasvatusta ja ohjausalan perustutkinto (lastenohjaaja). Lähihoitajan uusiin tutkinnon perusteisiin on lisätty uuden varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesti runsaasti myös pedagogista osaamista. Kannatamme lakiesityksen ehdotusta, että varhaiskasvatuksen lastenhoitajaksi olisivat kelpoisia jatkossa lähihoitajat, jotka ovat suorittaneet koulutusohjelmaopinnot lasten ja nuorten hoidosta ja kasvatuksesta.

35 § Päiväkodin henkilöstön mitoitus

35§ säännös ryhmän enimmäiskoosta on tärkeä. Vuonna 2016 tehty lakimuutos mahdollisti ryhmäkokojen suurentaminen. Säädös on asettanut lapset eriarvoiseen asemaan asuinkunnasta riippuen. Henkilöstön mitoitus tulee palauttaa yli 3-vuotiaiden osalta aikaisemman lainsäädännön mukaiseksi eli 1 kasvattaja / 7 lasta tai vielä pienemmäksi.

SUOMEN LASTENHOITOALAN LIITTO

36 § Päiväkodin mitoituksesta poikkeaminen

Päiväkodin mitoituksesta poikkeaminen on laadukkaan ja turvallisen varhaiskasvatuksen suurena esteenä tällä hetkellä. Poikkeamissäännöstä tulkitaan hallitsemattomasti ja mielivaltaisesti. Toimintatapa heikentää varhaiskasvatuksen laatua, ei mahdollista varhaiskasvatuksen tavoitteiden saavuttamista, uuvuttaa henkilökuntaa ja on selkeä turvallisuusriski. Esitetty pykälä ei tuo asiaan parannusta. Suomen Lastenhoitoalan Liiton näkemys on, että lain tulee velvoittaa henkilöstömitoituksen noudattamiseen koko hoitopäivän ajan sekä siihen liittyvän varahenkilöjärjestelmän luomiseen.

Suomen Lastenhoitoalan Liitto edellyttää, että laissa säädetään selkeämmin, miten poikkeaminen voi tapahtua. Mitoitukseen tulee laskea ainoastaan ryhmässä läsnä olevat kasvattajat ja mitoitusta tulee jatkossa tarkastella ryhmäkohtaisesti – ei päiväkotikohtaisesti niin kuin nyt tapahtuu.

Pykäläehdotus (Varhaiskasvatuslakityöryhmä 2014):

X § Päiväkodin mitoituksesta poikkeaminen

Päiväkodissa ei saa poiketa valtioneuvoston asetuksessa säädetystä päiväkodin mitoituksesta muutoin kuin äkillisen ja ennakoimattoman syyn ilmetessä toimintapäivän aikana. Mitoituksesta poikkeaminen ei saa jatkua kuin kyseisen toimintapäivän loppuun saakka. Pakottavien syiden takia poikkeaminen voi jatkua tätä pidempään, mitoitusta on kuitenkin saatettava asetuksen mukaiseksi viimeistään toisena toimintapäivänä syyn ilmenemispäivästä lukien.

Asetuksessa säädetystä henkilöstön suhdeluvusta saadaan poiketa lyhytaikaisesti laajennettaessa lapsen varhaiskasvatusta.

Mitoituksesta voi poiketa enintään 3 päivää kuukaudessa.

37 § Päiväkodin henkilöstön rakenne

Henkilöstörakennetta ei pidä muuttaa. Nykyinen henkilöstörakenne on toimiva ja joustava ja voimassa oleva lainsäädäntö mahdollistaa mm. lastentarhanopettajien lisäämisen tarpeen vaatiessa. Erityisesti alle 3-vuotiaiden ryhmässä tulee säilyttää nykyinen henkilöstörakenne siten, että ryhmässä on kaksi lastenhoitajan kelpoisuuden omaavaa henkilöä. Näin varmistetaan lasten hoito ja huolenpito pedagogiikkaa unohtamatta.

Helsinki 4.5.2018

Eila Seppälä-Vessari, toiminnanjohtaja
Suomen Lastenhoitoalan Liitto ry